

proberen onzichtbaar te maken, gedecideerd naar voren, om er gewoon maar te staan – om, letterlijk, haar *lichamelijke* individualiteit of particulariteit te demonstreren: 'I said I' wordt 'I am I'. Deze verschuiving is cruciaal, niet het minst omdat ze de voor de hele voorstelling kardinale verhouding thematiseert tussen tekst en lichamelijke, talige subjectiviteit en fysieke particulariteit.

Ook in de overige gedeelten van *I said I* speelt Shamoto meermaals de rol van het nu eens door de groep verstoten, dan weer eigen-gereide individu. Zo is er de tel-scène, die trouwens tevens op een meer algemeen niveau het overkoepelende thema ontvouwt, dus de dualiteit individu/groep ensceneert. Telkens Martin Kilvady een nieuw getal aftelt, wisselen de performers van positie op het podium. Ze doen

dat op een levendige, geïmproviseerd aandoende manier, alsof er geen dwingende afspraken gelden, tenzij uiteraard de regel dat je elkaar in acht neemt, met elkaars bewegingen rekening houdt. Het is een treffende enscenering van een uit het alledaagse sociale leven bekende dialectiek: in reactie op de acties van anderen, dus in inter-actie, een eigen positie, een individuele plek afbakenen. Op een bepaald moment doet Shamoto dan alsof ze blind is: ze sluit de ogen. De negen andere performers betonen zich meestal behulpzaam, ze verhinderen dat de geveinsde blinde tegen rekvisieten oploopt of van het podium afdondert. Maar soms doen ze ook gemeen, geven ze het lichaam van Shamoto zomaar een kwartslag om het uit de richting te brengen. In een andere scène wordt dezelfde Shamoto, maar dan nu in de

rol van een vragend iemand die iets wil te weten komen, van de ene naar de andere doorverwezen, tot ze ten slotte in huilen uitbarst. Het individu Shamoto is in *I said I* echter niet altijd een zwak slachtoffer van sociale malversaties. In een tegelijk hilarische en in al haar eenvoud bijzonder sterke scène affirmeert ze haar individualiteit door in het Japans te beginnen tieren terwijl de anderen achteraan het podium liggen lummelen (of doen alsof, uiteraard). Daarbij roept ze af en toe iemand bij zich, met een dwingende luidruchtigheid die geen tegenspraak duldt. En waartoe die anderen? Om haar twee borsten vast te houden bij voorbeeld: 'ik' kan niet zonder de anderen, ook al verstoten ze 'mij' keer op keer.

De misschien wel sterkste evocatie van de uiteindelijk onoplosbare spanningsverhouding

I said I - Rosas / Herman Sorgeloos

